პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

თბილისის უნივერსიტეტი

ს. მ. კ ი რ ო ვ ი ს სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის, რექტორატის, კომკავშირის კომიტეტისა და პროფკომის ორგანო

Ахалгазрда Сталинели — орган парткома, ректората, комитета АКСМ и профкома Тбилисского государственного университета имени И. В. СТАЛИНА

გამოცემის მეცხრე წელი

№ 21 (296)

ოთხშაბათი

15

ივნისი,

1960 წ.

ფასი 15 კაპ.

ახალი კონტინგენტის მიღების წინ

ჩვენს უნივერსიტეტში კარგა ხანია დაიწყო მზადება ახალი კონტინგენტის შერჩევა-მიღებისათვის. მიმღები კომისია ახლა გაცხოველებულ მუშაობას ეწევა, იღებს დაუსწრებელი სწავლების განყოფილებაზე შემოსულ აბიტურიენტთა განცხადებებს, სათანადოდ ამოწმებს შემოტანილი საბუთების გაფორმების სისწორეს და ფართო ახსნა-განმარტებას აძლევს შემომსვლელებს მიღების პირობებთან დაკავშირებით.

ამჟამად მიმღები კომისიის სამდივნოში ბევრი შემოდის შეკითხვით იმის შესახებ, თუ რა საგნები უნდა ჩააბარონ დღის სწავლების განყოფილებაზე შემომსვლელმა აბიტურიენტებმა ამა თუ იმ სპეციალობის მიხედვით. მართალია, ამ დღეებში ქართულ ენაზე ჭკვე გამოვიდა „უმაღლეს სასწავლებლებში მიღების წესები და მისაღები გამოცდების პროგრამები 1960 წლისათვის", მაგრამ მასში დაბეჭდილია რა სსრ კავშირის უმაღლეს სასწავლებლებში მიღების წესები 1960 წლისათვის, არაფერია აღნიშნული იმ ცვლილების შესახებ, რომ მიმდინარე წელს შემომსვლელები უცხო ენის ზეპირი გამოცდის ნაცვლად ჩააბარებენ რუსულ ენას (ზეპირს), გარდა ფილოლოგიურ და ლინგვისტიკურ სპეციალობებზე შემსვლელებისა.

ამასთან დაკავშირებით, ქვემოთ მოცემულია სრული სია იმ საგამოცდო საგნებისა, რომლებიც უნდა ჩააბარონ დღის სწავლების განყოფილებაზე შემომსვლელებმა მათ მიერ არჩეულ ცალკეულ სპეციალობათა მიხედვით, ჩასაბარებელ საგანთა შორის ის, რომელიც ვარსკვლავითაა აღნიშნული, მაპროფილებელია, უვარსკვლავო კი — არამაპროფილებელი. კონკურსში მონაწილეთაგან პირველ რიგში ჩაირიცხებიან ის აბიტურიენტები, რომლებიც ქულათა მეტ რაოდენობას დააგროვებენ მაპროფილებელ საგნებში, ხოლო ასეთ საგნებში თანაბარი რაოდენობის ქულათა მიღების შემთხვევაში უპირატესობა მიენიჭება იმ აბიტურიენტებს, რომლებიც ქულათა მეტ რაოდენობას დააგროვებენ დანარჩენ არამაპროფილებელ საგნებში.

I. მექანიკის, მათემატიკის, ასტრონომიის, გამოთვლითი მათემატიკის, ფიზიკის, რადიოფიზიკის, ჰიდროლოგიისა და გეოლოგიის სპეციალობებზე (ქართული სექტორი) ბარდება: 1. მათემატიკა (წერა, ზეპირი)*, 2. ფიზიკა (ზეპირი)*, 3. ქართული ენა და ლიტერატურა (წერა), 4. რუსული ენა (ზეპირი). **ფიზიკისა და რადიოფიზიკის სპეციალობათა რუსულ სექტორზე** ქართული ენისა და ლიტერატურის ნაცვლად წერითი გამოცდა ტარდება რუსულ ენასა და ლიტერატურაში, ხოლო რუსულ ენაში ზეპირი გამოცდის ნაცვლად — უცხო ენაში (ზეპირი).

II. ქიმიის სპეციალობაზე (ქართული სექტორი): 1. მათემატიკა (ზეპირი)*, 2. ფიზიკა (ზეპირი)*, 3. ქიმია (ზეპირი)*, 4. ქართულ ენა და ლიტერატურა (წერა), 5. რუსული ენა (ზეპირი).

III. ქართული ენისა და ლიტერატურის, კავკასიური ენების, ინგლისური ენისა და ლიტერატურის, გერმანული ენისა და ლიტერატურის, ფრანგული ენისა და ლიტერატურის, თურქული ენისა და ლიტერატურის, სპარსული ენისა და ლიტერატურის, სემიტოლოგიის, არმენოლოგიის და ჟურნალისტიკის სპეციალობებზე (ქართული სექტორი) ბარდება: 1. ქართული ენა და ლიტერატურა (წერა, ზეპირი)*, 2. უცხო ენა (ზეპირი)*, 3. სსრ კავშირის ისტორია (ზეპირი), რუსული ენა — წერა; (ამ საგნებიდან უცხო ენის ჩაბარება არ ეხებათ ჟურნალისტიკის სპეციალობაზე შემომსვლელებს).

IV. რუსული ენისა და ლიტერატურის, კავკასიური ენების სპეციალობებზე (რუსული სექტორი) ბარდება: 1. რუსული ენა და ლიტერატურა, (წერა, ზეპირი)*, 2. უცხო ენა (ზეპირი)*, 3. სსრ კავშირის ისტორია (ზეპირი), 4. ქართული ენა (წერა);

V. ისტორიის, აღმოსავლეთის ისტორიის, ფილოსოფიის, ფსიქოლოგიის, სამართალმცოდნეობის სპეციალობებზე (ქართული სექტორი): 1. ქართული ენა და ლიტერატურა (წერა, ზეპირი)*, 2. სსრ კავშირის ისტორია (ზეპირი)*, 3. რუსული ენა (ზეპირი).

VI. სახალხო მეურნეობის ეკონომიკის, სტატისტიკის, ფინანსებისა და კრედიტის, საბუღალტრო აღრიცხვის სპეციალობებზე (ქართული სექტორი): 1. ქართული ენა და ლიტერატურა (წერა)*, 2. მათემატიკა (ზეპირი)*, 3. სსრ კავშირის ისტორია (ზეპირი)*, 4. გეოგრაფია (ზეპირი), 5. რუსული ენა (ზეპირი).

VII. სამრეწველო და სასურსათო საქონლის საქონელმცოდნეობის, ბიოლოგიის სპეციალობებზე (ქართული სექტორი): 1. ფიზიკა (ზეპირი)*, 2. ქიმია (ზეპირი)*, 3. ქართული ენა და ლიტერატურა (წერა), 4. რუსული ენა (ზეპირი).

VIII. გეოგრაფიული სპეციალობისათვის (ქართული სექტორი): 1. გეოგრაფია (ზეპირი)*, 2. სსრ კავშირის ისტორია (ზეპირი)*, 3. ქართული ენა და ლიტერატურა (წერა), 4. მათემატიკა (ზეპირი), 5. რუსული ენა (ზეპირი).

ინტერესმოკლებული არაა აბიტურიენტებმა იცოდნენ, რომ ფილოლოგიის, ისტორიისა და ეკონომიური ფაკულტეტების პირველ კურსზე ჩარიცხული ის სტუდენტები, რომლებსაც არა აქვთ ორი წლის მუშაობის სტაჟი, ვალდებული არიან იმუშაონ ერთი წლის განმავლობაში იმ წარმოება-დაწესებულებებში, სადაც განაწილებული იქნებიან უნივერსიტეტის მიერ. ამ პერიოდში აღნიშნული სტუდენტები მუშაობის პარალელურად ისწავლიან საღამოს ან დაუსწრებელ განყოფილებაზე.

სამართლისმცოდნეობის, ჟურნალისტიკის, ფილოსოფიის სპეციალობებზე მიიღებიან მხოლოდ ის პირები, რომელთაც აქვთ პრაქტიკული მუშაობის სტაჟი არა ნაკლებ ორი წლისა.

განცხადებები შემოსვლის შესახებ უნდა დაიწეროს სპეციალურ ბლანკზე, რომელსაც აბიტურიენტები მიიღებენ სათანადო ფაკულტეტის სამდივნოში.

განცხადება შემოტანილ უნდა იქნას რექტორის სახელზე, არჩეული ფაკულტეტისა და სპეციალობის ზუსტი აღნიშვნით. განცხადებასთან ერთად შემომსვლელმა უნდა წარმოადგინოს: ა) **დახასიათება** — უკანასკნელი სამუშაო ადგილიდან ან კოლმეურნეობიდან (თუ იგი შრომითი სტაჟით შემოდის), ან კიდევ სკოლიდან (თუ იგი სკოლის დამთავრების შემდეგ პირდაპირ შემოდის უმაღლეს სასწავლებელში).

ბ. **საბუთი საშუალო განათლების შესახებ** (დედანი).

გ. **ავტობიოგრაფია.**

დ. ამის გარდა, პრაქტიკული მუშაობის სტაჟით შემომსვლელებმა უნდა წარმოადგინონ **ამონაწერი შრომის წიგნაკიდან,** დამოწმებული საწარმოს ან დაწესებულების ხელმძღვანელის მიერ, ხოლო კოლმეურნეებმა — **ამონაწერი საკოლმეურნეო წიგნაკიდან,** დამოწმებული კოლმეურნეობის გამგეობის მიერ, რომელშიც გამომუშავებულ შრომადღეებთან ერთად ნაჩვენები უნდა იყოს ამ კოლმეურნეობისათვის დადგენილი შრომადღეების მინიმუმი უნივერსიტეტში შემოსვლის წინა ორი წლის განმავლობაში.

9. **სამედიცინო ცნობა უმაღლეს სასწავლებელში შესასვლელად** (ფორმა № 286).

3. **4 ცალი ფოტოსურათი** (გადაღებული უქუდოდ, ზომით 3×4).

გარდა ზემოდასახელებული საბუთებისა, საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სახელმწიფო კომიტეტის მითითების თანახმად, შემომსვლელი ვალდებულია წარმოადგინოს ყვავილის საწინააღმდეგო რევაქცინაციის ცნობა.

ამას გარდა, უნივერსიტეტში შემომსვლელი პირადად წარმოადგენს: ა) **პასპორტს,** ბ) **სამხედრო ბილეთს ან მიწერის მოწმობას.**

სურათზე: გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის გეოგრაფიის სპეციალობის III კურსის ფრიადოსანი სტუდენტი ნუგზარ არჩვაძე ამზადებს პრაქტიკის ანგარიშს ზოგად ჰიდროლოგიაში.

ფოტო. გ. გაბუნიასი

ფ რ ი ა დ ი!..

ფოტოეტიუდი გ. გომელაურისა

უკან დარჩა ხუთი წელი

სულ ხუთი სტუდენტი სწავლობს ისტორიის ფაკულტეტის ფსიქოლოგიის განყოფილების მეხუთე კურსზე. მათ წარმატებით ჩააბარეს უკანასკნელი საკურსო გამოცდები. უკან დარჩა უნივერსიტეტში გატარებული ხუთი წელი — ოცნების, შრომის, დაუცხრომელი ძიებისა და მეცნიერული ცოდნის დაუფლების ხუთი წელი. ამ ცოტა ხნის წინათ მათ სადიპლომო შრომები დაიცვეს.

სადიპლომო ნაშრომით კოლოქვიუმის წინაშე პირველი წარდგა დალი კემულარია. მისი სადიპლომო შრომაა „მეხსიერების განვითარება სკოლამდელ ასაკში". მეხუთე კურსის სტუდენტისათვის ჩვეულებრივი ამბავია საკურსო გამოცდების ჩაბარება ან საკურსო შრომის დაცვა, მაგრამ სულ სხვაა სადიპლომო შრომა. იგი ისევე მნიშვნელოვანია, როგორც სახელმწიფო გამოცდები. ღელავდა დალი, არანაკლებად ღელავდნენ მისი მეგობრებიც. სტუდენტი დამაჯერებელ პასუხებს იძლეოდა მასწავლებლების კითხვებსა თუ შენიშვნებზე. ნიშანი? „კარგი" მიიღო.

ნელი ერგემლიძის შრომის თემა იყო პრაქტიკული აზროვნების განვითარება სკოლამდელ ასაკში. ეს თემა მან სრულყოფილად მოამზადა, წარმატებითაც დაიცვა და ამიტომ იყო, რომ მას უმაღლესი ნიშანი — „ფრიადი" დაუწერეს.

კათედრაზე ადის სტუდენტი ქეთევან ნეფარიძე. ის აუჩქარებლად, დამაჯერებელი ტონით კითხულობს თავისი სადიპლომო შრომის თეზისებს. მისი სადიპლომო შრომა „რაოდენობის აღქმის ობიექტური და სუბიექტური ფაქტორები სკოლამდელ ასაკში" წაკითხულ იქნა სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციაზე და დიდი მოწონებაც დაიმსახურა. ახლაც საგამოცდო კომისიის წევრებმა ერთხმად აღიარეს სადიპლომო ნამუშევრის მომზადების მაღალი დონე და „ფრიადი" შეფასება მისცეს სტუდენტის ნაშრომს.

ასევე კარგად დაიცვეს სადიპლომო შრომები გულნაზი მესაბლიშვილმა და გალინა მაკარიძემ.

სადიპლომო შრომების დაცვა, ასე ვთქვათ, პროლოგია სახელმწიფო გამოცდებისა. ეს ხუთი ქალიშვილი მალე სახელმწიფო გამოცდებზე წარდგება. იმედია, ისინი იქაც ისახელებენ თავს.

ა. გელაშვილი,

ფილოლოგიის ფაკულტეტის ჟურნალისტიკის განყოფილების II კურსის სტუდენტი.

მადლობა ყველამ როდი დაიმსახურა

თვენახევრის წინათ, 17-დან 20 აპრილამდე, ჩატარდა ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტთა მხატვრული თვითმოქმედების IV ოლიმპიადა, ხოლო 25 მაისს თბილისის სახელმწიფო ფილარმონიის საზაფხულო თეატრში მოეწყო აღნიშნული ოლიმპიადის მონაწილე კოლექტივების დასკვნითი კონცერტი.

უნივერსიტეტის რექტორმა, აკად. ე. ხარაძემ თავის სპეციალურ ბრძანებაში დააჯამა აღნიშნული ოლიმპიადისა და დასკვნითი კონცერტის შედეგები და დასახა ღონისძიებანი მომავალში სტუდენტთა მხატვრული თვითმოქმედი კოლექტივების მუშაობის გაუმჯობესების შესახებ.

ბრძანებაში ნათქვამია, რომ ოლიმპიადაში განსაკუთრებით გამოიჩინეს თავი ფილოლოგიის, ეკონომიური, აღმოსავლეთმცოდნეობის, ქიმიისა, და ფიზიკის ფაკულტეტებმა. ოლიმპიადაზე განსაკუთრებული წარმატება ხვდათ წილად ფიზიკის ფაკულტეტის მოცეკვავეთა ანსამბლს (ხელმძღვ. — სტუდენტი ჯ. მჭედლიშვილი), ეკონომიური ფაკულტეტის მომღერალთა გუნდს (ხელმძღვ.—სტუდენტი შ. ეგეტაშვილი), და მოცეკვავეთა ანსამბლს (ხელმძღვანელი — სტუდენტი ი. ბუხაიძე), აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის მომღერალთა გუნდს, ქიმიის ფაკულტეტის მომღერალთა გუნდს და აგრეთვე ინდივიდუალურ შემსრულებლებს: ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტებს — გ. მოწერელიას, გ. ჭელიძეს, ლ. კაკულაძეს, რ. მიშველაძეს, ც. გრიგორიანს, დ. შენგელიას, ნ. ერისთავს, მ. ნინოშვილს; ეკონომიური ფაკულტეტის სტუდენტებს — მ. გვაზავაძეს, ს. ციციაშვილს, ტ. ხუციშვილს; ბიოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტ ნ. სალაძეს, აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის სტუდენტებს — ქ. ამილახვარს და ე. მეძმარიაშვილს.

ოლიმპიადის დასკვნით საღამო-კონცერტზე მონაწილეობა მიიღეს უნივერსიტეტის სიმფონიურმა ორკესტრმა (დირიჟორი — ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე ა. ნაძიძე), მოცეკვავეთა ანსამბლმა (ქორეოგრაფი ე. მეგრელიძე) და ვოკალისტთა ჯგუფმა (ხელმძღვანელი მ. ხატელიშვილი), — სულ 100 სტუდენტმა.

დასკვნითმა საღამო-კონცერტმა წარმატებით ჩაიარა და, როგორც ბრძანებაშია აღნიშნული, ამას ხელი შეუწყო სიმფონიური ორკესტრის ინსპექტორის, ჯ. მღეელაძისა და კონცერტმაისტერ ე. ფაინშტეინის ნაყოფიერმა მუშაობამ. კონცერტი გულთბილად მიიღო მაყურებელმა.

ჩვენმა სტუდენტობამ ფართო საზოგა-

(დასასრული მეორე გვ.)

ჩვენი გაზეთის მკითხველებმა უკვე იციან, რომ მოძმე ესტონეთში ტარტუს სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტები და თანამშრომლები ქართულ ენას ეუფლებიან, რომ მდინარე ემაიოგის ნაპირებზე ელერს მტკვრის სანაპიროზე დაბადებული სიტყვები, რომ ავგუსტ იაკობსონისა და იუჰან შმუულის თანამემამულენი ცდილობენ ქართულ ენაზე გაეცნონ ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის ნაწარმოებებს.

ტარტუს უნივერსიტეტის ქართული ენის შემსწავლელთა წრის წევრებს მეგობრული მიწერ-მოწერა აქვთ ჩვენი უნივერსიტეტის ახალი ქართული ენის კათედრასთან. უკანასკნელ წერილთან ერთად მათ გამოგზავნეს სურათი, რომელზეც წრის ერთ-ერთი მეცადინეობა არის ალბეჭდილი.

სურათზე: (მარცხნიდან მეორე)—წრის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი კარლ ივანეს ძე ბახმანი, მის გვერდით — ორიენტალისტიკის კაბინეტის გამგე, ჩინური ფილოლოგიის სპეციალისტი ნურმე-კუნდი და წრის წევრები.

პირველკურსელებთან

— ლ. ბერიძე, ლ. თალაკვაძე, ე. ლეკვიშვილი, — გაისმა ხმა ქიმიის კაბინეტიდან.

ესენი ქიმიის ფაკულტეტის I კურსის III ჯგუფის სტუდენტები არიან. მათ დღეს გამოცდა აქვთ არაორგანულ ქიმიაში. არაორგანული ქიმია კი ხომ მათთვის ერთ-ერთი ძირითადი საგანია.

სამივე სტუდენტმა კარგი მომზადება და ცოდნა გამოამჟღავნა. დამატებითი შეკითხვა, კარგი პასუხი და... ისინი, გახარებულნი, კაბინეტიდან გამოიჭრნენ.

სამმა მეგობარმა I სემესტრი ხუთებზე დაამთავრა და ახლაც წარმატებით აბარებს გამოცდებს.

ქიმიის ფაკულტეტის I კურსის III ჯგუფში 27 კაცია, აქედან ნახევარზე მეტს კარგი მაჩვენებლები აქვს. ხუთოსნებს კარგოსნები უმშვენებენ მხარს. აი ისინიც: გ. მინდიაშვილი, მ. მშვენიერაძე, ღ. უთიაშვილი და სხვა.

მ ო წ ი ნ ა ვ ე ჯ გ უ ფ ი — ასეთი სახელით გვინდა დავამთავროთ ზაფხულის საგამოცდო სესიები, — განაცხადეს ქიმიის ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტებმა.

გ. გომელაური,
ფილოლოგიის ფაკულტეტის ჟურნალისტიკის განყოფილების II კურსის სტუდენტი.

რამ შეუშალათ ხელი?

29 აპრილი სასიხარულო დღე იყო ფილოლოგიური ფაკულტეტის რუსული განყოფილების V კურსის სტუდენტებისათვის.

ამ დღეს იწყებოდა მათი ხუთი წლის ნამუშევრის შეფასება — სადიპლომო ნაშრომების დაცვა. სიხარულთან ერთად ღელვაც ჰქონდათ მორეული. იქნებ სასურველ ნიშანზე ვერ დაეცვათ დიპლომი, მაგრამ ასეთები ცოტანი იყვნენ. უმრავლესობა გამართული მოვიდა დაცვაზე.

„კავშირი **«как»** და მისი ექვივალენტი ქართულ ენაში". ამ თემით წარდგა ზეინაბ ებრალიძე კათედრის წინაშე. ერთი შეცდომაც არ დაუშვია თემის დაცვის დროს. როდამ კოკელაძეც არ ჩამორჩა ზეინაბს. ესეც ბეჯითი ყოფილა. ორივენი ბეჯითები ყოფილან, თორემ ხუთიანს ვინ დაუწერდა. ნანული ჯავახიშვილმაც ფრიადზე დაიცვა დიპლომი. ქება და მოწონება დაიმსახურა. სანაქებო სტუდენტებმა I სახელმწიფო გამოცდაზეც არ შეირცხვინეს თავი და აქაც ხუთიანები მიიღეს. მარგალიტა კერესელიძე და ელისო მაიაშვილი თითო ქულით ჩამორჩნენ ამხანაგებს. მათ დიპლომის დაცვაში და სახელმწიფო გამოცდაზე I საგანში ოთხიანები მიიღეს. ლ. ბოცვაძეს კინაღამ ბეწვის ხიდი შუა წყალში ჩაუწყდა, მაგრამ გადარჩა — სამიანი მიიღო.

რა დაემართათ ნეტა ნინო გეგეჭკორს და გულნაზი მემარნიშვილს? კონსულტაციებზე მაინც ევლოთ, ლექციებზე სასიარულოდ თუ არ ეცალათ. თავიანთ თავში დარწმუნებულებს იოლი ეგონათ სადიპლომო შრომის დაწერა. იოლად რომ დაწერეს ორიანებიც იმიტომ მიიღეს. ნუთუ საზარმაცოდ და ასეთი სავალალო შედეგისათვის მოდიოდნენ უნივერსიტეტში?!.

შ. დავითაშვილი,
ჟურნალისტიკის განყოფილების II კურსის სტუდენტი.

მადლობა ყველამ როდი დაიმსახურა

(დასასრული)

დოებას აჩვენა გემოვნებით შესრულებული რეპერტუარი — **კარგად შესრულებული** რთული სიმფონიური ნაწარმოები, რთული არიები, ცეკვები.

რექტორის ბრძანებაში აღნიშნულია, რომ სტუდენტთა მხატვრული თვითშემოქმედებითი წრეების მუშაობის ასე ფართოდ და მაღალ დონეზე გაშლა შედეგია უნივერსიტეტში კულტმასობრივი და აღმზრდელობითი მუშაობის გაუმჯობესებისა, რაც მთავარია, სტუდენტთა შეგნებისა და აქტიური დაინტერესებულობისა ამ საქმისადმი, აგრეთვე უნივერსიტეტის დეკანატების, პარტიული, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციების მიერ ჩატარებული ნაყოფიერი მუშაობისა.

ყოველივე ამასთან დაკავშირებით, ბრძანებით **მადლობა გამოეცხადათ და საპატიო სიგელებით დაჯილდოვდნენ:** სიმფონიური ორკესტრის დირიჟორი ა. ნასიძე, ვოკალისტთა წრის ხელმძღვანელი მ. ხატელიშვილი, სიმფონიური ორკესტრის ინსპექტორი ჯ. მღვდელაძე, ქორეოგრაფიული წრის ხელმძღვანელი ე. მეგრელიძე, ფიზიკის ფაკულტეტის მოცეკვავეთა ანსამბლის ხელმძღვანელი — სტუდ. ჯ. მჭედლიშვილი, აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტის სტუდენტები — მ. მეძმარიაშვილი და ქ. ამოევი, ეკონომიური ფაკულტეტის მოცეკვავეთა ანსამბლის ხელმძღვანელი — სტუდ. ი. ბუხაიძე, ამავე ფაკულტეტის სტუდენტები — მ. გეგეშიძე, ს. ციციაშვილი და ტ. ხუციშვილი, ბიოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტები — ნ. სალაძე და ზ. სიხარულიძე, ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტები — ი. გრიგორიანი, ნ. ერისთავი, გ. მოწერელია, გ. ჰელიძე, ღ. შენგელია, რ. მიშველაძე, ლ. კაპილაძე, მ. სიხოშვილი, უნივერსიტეტის ექიმი თ. კანდელაკი, კურსდამთავრებული ნ. ტალიაშვილი, სიმფონიური ორკესტრის კონცერტმეისტერი — ფილოლოგიის ფაკ. სტუდენტი ვ. ვოლკოვი.

მადლობა გამოეცხადათ: ფიზიკის ფაკულტეტის სტუდენტებს — გ. ალვარიძეს, ბ. ვოლკოვს, მ. კერნერს, ა. გველესიანს, რ. ასატურიანს, მ. კანდელაკს, ა. მოროზოვს, მ. მანუკიანს, ს. ავაქოვს; დაუსწრებელი ეკონომიური ფაკულტეტის სტუდენტებს — ს. აგაიანს, ბ. ვაგრადოვს, კ. ოსიპოვს, ს. გრინზბერგს, ე. ზადორინს, ა. ლოტოევს; ეკონომიური ფაკულტეტის სტუდენტებს — გ. ლეაბერიძეს, კ. გამბარიანს, ე. ვეკტაშვილს; ისტორიის ფაკულტეტის სტუდენტებს — ო. კაიტმაზოვს, გ. ჭინჭველაშვილს, ღ. გიორგაძეს, გ. დოხნაშვილს, ლ. ჯინჯიხაშვილს, ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტებს — ე. ბეიზმანს, მ. ქაჩუშაძეს, ქ. კვაჭანტირაძეს (ლაბორანტი), დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის სტუდენტს ვ. კონსტანტინოვას.

მადლობა გამოეცხადათ: ვოკალური წრისა და მოცეკვავეთა ანსამბლის წევრებს: სტუდენტებს — ნ. ბულეიშვილს, ზ. ჩხაიძეს, ო. ჩიტაიას, შ. ცერცვაძეს, გ. სიხარულიძეს, ს. გოგორიშვილს, ღ. ქლენტს, ი. ბერაძეს, ც. ყარაგეიშვილს, რ. ლეჟავას, ი. ვაშაყმაძეს, ც. ჩიქოვანს, ჯ. წიკლაურს, გ. გამსახურდიას, რ. კოპალიანს, ნ. ამბარდანიშვილს, გ. არეშიძეს, ქ. მსხალაიას, ლ. ნაფეტვარიძეს, ი. გოლეთიანს, გ. ეკიზაშვილს, იურიდიული ფაკულტეტის მღივანს — ც. მესაბლიშვილს.

ამასთან, ოლიმპიადის დასკვნითი კონცერტის ჩატარებისას ცალკეული სტუდენტების მხრივ ადგილი ჰქონდა კოლექტივის ინტერესებისადმი უპასუხისმგებლო დამოკიდებულების ფაქტებს, რაც გამოიხატა კონცერტზე არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობაში. ასეთი საქციელისათვის რექტორმა **საყვედური გამოუცხადა** სიმფონიური ორკესტრის წევრებს — ლ. თავდიშვილს და ღ. ჯანელიძეს, მოცეკვავეთა ანსამბლის წევრებს — ქ. ბერაძეს, ა. სანაძეს, ღ. სამსონიას და ნემსაძეს, ვოკალისტებს — ც. კახიანს, ე. ჯაშს.

რექტორმა **საყვედური გამოუცხადა** აგრეთვე ფილოლოგიის ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტს ლ. შავდიას — საკონცერტო პროგრამის თვითნებურად დარღვევისა და სცენაზე თავშეუკავებლობისათვის.

დაბოლოს, ბრძანებაში ნათქვამია, რომ უნივერსიტეტის თვითმოქმედმა წრეებმა კიდევ უფრო გააძლიერონ მუშაობა IX რესპუბლიკურ ოლიმპიადაში მონაწილეობის მისაღებად. სიმფონიური ორკესტრი, ქორეოგრაფიული და მომღერალთა წრეები შეივსოს ახალი, ნიჭიერი მოცეკვავეებით, ვოკალისტებით, დამკვრელებით, გამოვლინებულ იქნან ინდივიდუალური შემსრულებლები და ამ საქმეში ჩაება სტუდენტთა ფართო მასა.

საქმის ნამდვილი არსის ნაცვლად — ფაქტების დამახინჯება

1958 წელს დაიბეჭდა ერთი შრომა[1], რომელიც კრიტიკულად ეხება უნივერსიტეტის ფსიქოლოგიის კათედრაზე ჩემს მიერ შესრულებულ გამოკვლევას — „განწყობის ფსიქოლოგიის ახალი ფაქტი"[2].

ჩვენს გამოკვლევაში პირდაპირი ექსპერიმენტებით დავამტკიცეთ ქართული მეცნიერული ფსიქოლოგიის ფუძემდებლის დ. უზნაძის განწყობის თეორიის ძირითადი წანამძღვარი იმის შესახებ, რომ აღქმის თუ სხვა „ცნობიერი ფსიქიკური პროცესების აღმოცენებას უდავოდ წინ უსწრებს მდგომარეობა, რომელიც ვერავითარ შემთხვევაში არაფსიქიკურ, მხოლოდ ფიზიოლოგიურ მოვლენად ვერ ჩაითვლება" (რასაც დ. უზნაძე გ ა ნ წ ყ ო ბ ა ს უწოდებს). დ. უზნაძეს ეს დასკვნა გაკეთებული აქვს მთელი რიგი ექსპერიმენტული ფაქტების საფუძველზე, მაგრამ ჩვენი დროის დიდი ფსიქოლოგი გრძნობდა, რომ მოპოვებული ფაქტები მხოლოდ არაპირდაპირი გზით ამტკიცებდნენ მის თეორიულ წანამძღვარს. ეს ცხადად ჩანს მისი გამოუქვეყნებელი რუსული ხელთნაწერი შრომიდან — „განწყობის თეორიის ძირითადი დებულებანი": «Несомненно, что факт восприятия не может предшествовать его установке, он может лишь следовать за ней... Это целостное состояние, предшествующее, во всяком случае логически, такого рода активности, в частности, и восприятию, мы и называем установкой»[3].

„ლოგიკურად მაინც წინ უსწრებს"-ო, ჩვენ იმის მაჩვენებლად გვესახება, რომ დ. უზნაძეს თავისი თეორიის პირდაპირ ფაქტებით დამტკიცების ამოცანა შემდგომი კვლევის საქმედ მიაჩნდა.

ბუნებრივია, ვიკითხოთ, რატომ ფიქრობდა იგი ასე?

საქმე იმაშია, რომ განწყობის ექსპერიმენტულად გამოწვევა კლასიკურ ცდებში ხდება უტოლო ობიექტების (მაგ. ბურთები) მრავალჯერ აღქმის საფუძველზე, ხოლო უტოლო ბურთები რომ პირველად შესატყვისად განიცდება, ამას საფუძვლად უდევს განწყობა, რომელიც წინ უსწრებს ბურთების განცდის აღმოცენებას. ეს განწყობა პირველადია და მის საფუძველზე ხდება შესაძლებელი აქტიური სუბიექტის ცნობიერი პროცესების აღმოცენება.

ამრიგად, ფიქსირებული განწყობის ექსპერიმენტში პირველი აღქმა უტოლო საგნების განწყობის ნიადაგზე აღმოცენდება და ექსპერიმენტს ევალება მისი გაფიქსირება აღქმათა განმეორების საფუძველზე. შთაბეჭდილება ისეთია, თითქოს ცდისპირს მასალის აღქმის მრავალგზის განმეორების საფუძველზე ობიექტების შესატყვისი განწყობა უჩნდება. ამიტომ, ამ შემთხვევაში ცდისპირებს ჩვეულებრივ ჰგონიათ, რომ განწყობა მათ პირველად მხოლოდ მრავალგზისი აღქმის საფუძველზე უჩნდებათ. უზნაძის თეორიის მიხედვით კი განწყობა ცნობიერებამდელი ადექვატური ასახვის სახით წინ უსწრებს პირველ აღქმას და შეიძლება გარკვეული აქტივობის სახით გამოვლინდეს (განწყობაც ამაში მდგომარეობს). ეს არის **უარსებითესი მომენტი** უზნაძის განწყობის თეორიისა.

ვისაც აღქმის თუ „შემჩნევის" გზით გამოწვეულად მიაჩნია განწყობა, იგი ან ვერ ხედავს დ. უზნაძის განწყობის თეორიის ამ არსებით მომენტს, რომლითაც იგი ყველა უცხოური თეორიებისაგან განსხვავდება, ანდა შეგნებულად იღებს ხელს ამ თეორიის აღნიშნული მომენტის დაცვაზე და ნებით თუ უნებლიეთ დასაცავი თეორიიდან აღარაფერი რჩება, რადგან განწყობა, როგორც მრავალგზისი აღქმის ნიადაგზე აღმოცენებული მზაობა, არაერთი უცხოელი მკვლევრისათვის იყო და არის ცნობილი და ძნელად თუ ვინმე უარყოფს მას.

ამრიგად, ფიქსირებული განწყობის ექსპერიმენტში აღქმა წინ უსწრებს განწყობას, ხოლო მოპოვებული ფაქტებისა და კანონზომიერების მიხედვით დ. უზნაძე დაასკვნის, რომ განწყობის გარეშე აღქმისა და, საერთოდ, ინდივიდის აქტივობის აღმოცენება შეუძლებელია. ჟურნალ „ვოპროსი ფსიქოლოგიის" ფურცლებზე ჩატარებული დისკუსიის დროს აკად. ა. ლეონტიევის მიერ მართებულად სწორედ ეს კრიტიკული მომენტი იყო შენიშნული — არაა დამტკიცებული, თითქოს განწყობა უსწრებდეს აღქმასო, და ჩვენი გამოკვლევის მიზანიც ის იყო, რომ ამ ძირითად შენიშვნაზე გაგვეცა პასუხი და დ. უზნაძის თეორიის ძირითადი წინამძღვარი ექსპერიმენტული ფაქტის სიცხადემდე აგვეყვანა. ჩვენ პირდაპირი ცდებით ნათელვყავით, რომ აღქმას წინ უსწრებს განწყობა როგორც შეუმჩნეველი გამღიზიანებლის ცნობიერებამდე ასახვით გამოწვეული ცვლილება სუბიექტისა. არსებითად დ. უზნაძის ზემოაღნიშნული თეორიული დებულების მოწინააღმდეგენი კი ამტკიცებენ, თითქოს ჩემს მიერ ამ მიმართულებით ჩატარებული ექსპერიმენტებით მიღებული შედეგები „უარყოფაა იმისა, რაც დღემდე განწყობის წარმოქმნის შესახებ ვიცოდით". ისინი საქმეს ისე წარმოგვიდგენენ, თითქოს აკრიტიკებენ რა ჩემს დებულებას, ამით უზნაძის განწყობის თეორიას იცავენ. სინამდვილეში კი ამით ისინი პირველ რიგში თვითონ დ. უზნაძის განწყობის თეორიას უპირისპირდებიან. ამაში ადვილად დარწმუნდება მკითხველი, თუ ერთხელ კიდევ გადახედავს დ. უზნაძის ზემოაღნიშნულ დებულებას, რომლის მიხედვით, განწყობა როგორც ცნობიერებამდელი ასახვის ფაქტი წინ უსწრებს აღქმას.

[1] ზ. ხოჯავა და ა. ავალიშვილი, შეუმჩნეველ გამღიზიანებელზე განწყობის შემუშავების საკითხისათვის, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე, ტ. XXI, № 4, 1958, გვ. 503—508;

[2] იხ. „კომუნისტური აღზრდისათვის" 1957 წ. № 10, გვ. 63—69;

[3] **Узнадзе Д. Н. — Основные положения теории установки** (დ. უზნაძის ეს გამოუქვეყნებელი შრომა ინახება საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ფსიქოლოგიის ინსტიტუტში. — **ბ. ხ.**).

გამოცდების ერთი დღე ფიზიკის ფაკულტეტზე

ზაფხულის საგამოცდო სესიები გრძელდება.

უნივერსიტეტის დერეფნებში ჯგუფ-ჯგუფად დგანან გამოსაცდელი თუ უკვე გამოცდილი სტუდენტები. ზოგს ივნისის მცხუნვარე მზისაგან თუ გამოცდებით გამოწვეული მღელვარებისაგან სახე წამოწითლებია, ზოგი კი ღელვას არ იმჩნევს, მშვიდად საუბრობს გარეშე საკითხებზე, მაგრამ ცალი თვალით მაინც საგამოცდო აუდიტორიის კარებისაკენ იყურება, რომლის იქითაც ვინ იცის ახლა რა ხდება.

ჩვენ გადავწყვიტეთ შევვლო ერთ-ერთი ასეთი აუდიტორიის კარი. 8 ივნისს პროფ. დ. დოლიძეს თეორიულ მექანიკაში გამოცდას აბარებდნენ ფიზიკის ფაკულტეტის II კურსის სტუდენტები. 287-ე ჯგუფის ჯგუფხელს მერაბ ჯანელიძეს კარგად მოუმზადებია საგანი, მისი პასუხი ამომწურავი და დამაჯერებელია. გამომცდელი კმაყოფილებით ისმენს სტუდენტის დალაგებულ მსჯელობას და დამსახურებულად უწერს მას უმაღლეს ნიშანს — ფრიადს. ამავე ჯგუფის სტუდენტი ნოდარ ბენდიაშვილი პასუხის დაწყებამდე თითქოს ღელავს, მაგრამ ძნელი თურმე პირველი ფრაზის წარმოთქმა ყოფილა. შემდეგ კი ნოდარი ისეთი გატაცებით იწყებს მსჯელობას, რომ არა მარტო გამომცდელის, არამედ ამხანაგების ყურადღებასაც იპყრობს. პროფ. დ. დოლიძე ნოდარ ბენდიაშვილის ცოდნასაც ფრიად შეფასებას აძლევს. ასევე უმაღლეს შეფასებას იმსახურებენ დ. იგითხანიშვილი, ა. იავრიანი, ძ. ოდიშარია.

მაგრამ ყველა სტუდენტს თანაბარი გულისყურით არ მოუმზადებია ეს საგანი. ამის შედეგია ის, რომ მაგალითად, სტუდენტმა ი. კლიმენკომ და თ. ბობოლევამ ამ საგანში მხოლოდ დამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღეს.

ამავე კურსის 286-ე ჯგუფის სტუდენტები უმაღლეს მათემატიკაში გამოცდას აბარებენ უფროს მასწავლებელს მ. ცანდეკოვს. განსაკუთრებით კმაყოფილია გამომცდელი ა. რომაშჩოვისა და ვ. ვართანოვის პასუხებით. ეს სტუდენტები არა მარტო პროგრამით გათვალისწინებული მასალის ცოდნას ამჟღავნებენ, არამედ კარგად ერკვევიან უმაღლესი მათემატიკის ზოგ სადავო საკითხშიც, ოსტატურად წყვეტენ რთულ ამოცანებს. უკმაყოფილებას გამოთქვამს გამომცდელი ვ. გელაშვილის პასუხის გამო, რომელმაც მხოლოდ დამაკმაყოფილებელი შეფასება დაიმსახურა.

I კურსის სტუდენტებმა მეცნიერებათა კანდიდატ ნ. კახნიაშვილს ჩააბარეს გამოცდა უმაღლეს ალგებრასა და ანალიზურ გეომეტრიაში. ფრიადი შეფასება მიიღეს: მ. მანუკიანმა, ლ. ბადრიაშვილმა, ვ. ვასიუტინამ ს. ჩობანიანმა, ო. ბრატიკოვსკიმ, ზასლავსკიმ, რაგოზინამ, რუბინშტეინმა და სხვებმა. პირველკურსელთა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ მათ მიმდინარე საგამოცდო სესია კარგი შედეგებით დაიწყეს.

თამაზ ქვარიანი,
ფილოლოგიის ფაკულტეტის ჟურნალისტიკის განყოფილების II კურსის სტუდენტი.

პირველად შევდივართ ცეკავშირში

ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტები ეთერ ფხაკაძე და მერი ხვედელიძე აქ გადიან წელს საწარმოო პრაქტიკას.

ვაცნობთ მათ საქმის ვითარებას და ვიღებთ პირველ ინტერვიუს.

— წელს პრაქტიკით ძალიან კმაყოფილები ვართ, — ამბობენ სტუდენტები,—მასალა ბევრია. დავამთავრეთ „საქონლის დაგეგმვა", „საქონელბრუნვის გეგმები", გეგმების შედგენა". ახლა გადავედით „ხელფასისა და მიმოქცევის ხარჯების დაგეგმვაზე".

— ამ გოგონებით მე ძალიან კმაყოფილი ვარ, — აღნიშნა პრაქტიკის ხელმძღვანელმა ამხ. ზ. გ. პავლოვამ, — მონდომებულად მუშაობენ.

ფინანსთა სამინისტროში სოსო ბუხაიძე სიცილით გვეგებება. იგი გვეუბნება, რომ უკვე გვიცნო და მზად არის ჩვენთვის საინტერესო კითხვებზე გვიპასუხოს.

— პრაქტიკას აქ ჩვენი სპეციალობიდან ლამარა გიორგაძე, ლამარა წულუკიძე და მე გავდივართ, — ამბობს იგი, — უკვე დამუშავებული გვაქვს თითო თემა. მე დავალებული მქონდა ლენინის სახელობის თბილისის ელმავალმშენებელი ქარხნის წლიური ანგარიშების, ხოლო ლამარა გიორგაძეს — ქუთაისის ელექტრომექანიკური ქარხნის წლიური ანგარიშების შედგენა. დავალებები შესრულებულია, ახლა სხვა თემებზე ვმუშაობთ. ლამარა თავის დაქნევით ადასტურებს სოსოს ნათქვამს და აღნიშნავს, რომ განსაკუთრებით კმაყოფილი არიან ხელმძღვანელებით.

ხელმძღვანელი გ. წივწივაძე თავის მოწონებას ცოტა თავშეკავებულად გამოთქვამს:

— კარგად მუშაობენო, რომ გითხრათ, მეშინია არ გაზარმაცდნენ; ცუდად მუშაობენო, — ვერ ვიტყვი. ისე კმაყოფილი ვარ. პირველი დავალება სრული მოცულობით შეასრულეს, ახლა მეორე დავალებაზე მუშაობენ. ფასების მაშტაბის შეცვლასთან დაკავშირებით დაკავებული ვარ და პრაქტიკანტებისათვის ჩემს მიერ მიცემული ყველა დავალების შესრულება შემოწმებული არა მაქვს, მაგრამ მალე შევამოწმებ და, დარწმუნებული ვარ, რომ ამ დავალებასაც ისევე კარგად შეასრულებენ, როგორც პირველი შეასრულეს.

საბუხჰალტრო აღრიცხვის სპეციალობის სტუდენტები ნანული კერესელიძე და ვაჟა მუხიგულაშვილი თბილისის აბრეშუმსაქსოვ ფაბრიკაში დაგვიხვდნენ. სტუდენტებს შედგენილი აქვთ პროგრამა, რომლის მიხედვითაც ამუშავებენ თემებს. კერძოდ, ამჟამად ისინი ამუშავებენ თემას—პროდუქციის თვითღირებულების კალკულაცია. სტუდენტებმა კმაყოფილებით აღნიშნეს, რომ წელს პრაქტიკას გაცილებით უკეთეს პირობებში გადიან, ვიდრე შარშან. პრაქტიკის ხელმძღვანელმა თ. ჩოფიკაშვილმა თბილისის აბრეშუმსაქსოვ ფაბრიკაში, სასიამოვნო ღიმილით გვითხრა: პრაქტიკანტები კეთილსინდისიერად ასრულებენ სამუშაოს. მარტო მე არა ვარ მათი კმაყოფილი, მთელი საწარმო აქებს ჩვენს პრაქტიკანტებსო. თანამშრომლებმა ღიმილით დაგვიდასტურეს თ. ჩოფიკაშვილის ნათქვამი.

თბილუნივერმაღში ვაჭრობის ეკონომიკის სპეციალობის სტუდენტები რეზო ქოიავა, ლია ბერელაშვილი, გულნარა ჯიქია და ლამარა ცხადაია გადიან საწარმოო პრაქტიკას. ჩვენი მისვლისას ლია და გულნარა დაგვიხვდნენ მხოლოდ. აქაც კმაყოფილები იყვნენ სტუდენტები პრაქტიკით. აღებული თემები — თბილუნივერმაღის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, საქონელბრუნვის ანალიზი და დაგეგმვა, მიმოქცევის ხარჯების ანალიზი და დაგეგმვა, ხელფასის ფონდის ანალიზი და დაგეგმვა — უკვე დაამუშავეს, — გარდა ამისა, — გვითხრა ლამარა ჯიქიამ, — ვეხმარებით ჩვენს „უფროსებს": ჩვენი აქ ყოფნის დროს მოხდა უნივერმაღის მომსახურე პერსონალის ხელფასის აღრიცხვა. ამ სამუშაოს შესრულებაში ჩვენც მივიღეთ მონაწილეობა.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიური ფაკულტეტის მეოთხე კურსის სტუდენტები საწარმო პრაქტიკას წარმატებით გადიან.

ლ. დავითაშვილი,
ც. აბუაშვილი.
ფილოლოგიის ფაკულტეტის ჟურნალისტიკის განყოფილების II კურსის სტუდენტები.

სურათებზე: (ზემოდან ქვემოთ) — 1. ეკონომიური ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტებს (მარცხნიდან მარჯვნივ) — ეთერ ფხაკაძესა და მერი ხვედელიძეს, რომლებიც საწარმოო პრაქტიკას გადიან ცეკავშირში, პრაქტიკის ხელმძღვანელი ზინაიდა პავლოვა (მარჯვნივ) აცნობს სამუშაო გეგმას. 2. ჟურნალისტიკის განყოფილების II კურსის სტუდენტი ციალა აბუაშვილი საწარმოო პრაქტიკის შესახებ მასალას იღებს ეკონომიური ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტ იოსებ ბუხაიძისაგან (საქ. სსრ ფინანსთა სამინისტრო). 3. პრაქტიკანტ სტუდენტ ლამარა გიორგაძის მიერ შესრულებულ დავალებას ამოწმებს საქ. სსრ ფინანსთა სამინისტროს მუშაკი, სტუდენტთა საწარმოო პრაქტიკის ხელმძღვანელი ამხ. გ. წივწივაძე.

ფოტოები გ. გომელაურისა

თუ მხედველობაში ვიქონიებთ ფიქსირებულ განწყობას, მაშინაც ჩვენს მიერ დადგენილი ფაქტი უარყოფა კი არაა, არამედ ექსპერიმენტული დამტკიცებაა იმ წანამძღვრისა, რომელზეც ფიქსირებული განწყობის ექსპერიმენტია აგებული. დ. უზნაძის მიერ შემოტანილი ფიქსირებული განწყობის ცნება იმიტომაა შესაძლებელი, რომ მისი ავტორისათვის განწყობა ფიქსირებამდეა მოცემული. ვინც არ ცნობს განწყობის ფიქსირებამდე მოცემულობას, იგი ფიქსირებულ განწყობაზეც არ უნდა ლაპარაკობდეს.

რას ეყრდნობა ჩვენი კრიტიკოსების ზემომოყვანილი დებულება? ისინი წერენ: „განწყობის აღმოსაცენებლად ერთდროულად ორი პირობის არსებობაა საჭირო: 1. სიტუაციის შ ე მ ჩ ნ ე ვ ა და 2. გარკვეული მ ო თ ხ ო ვ ნ ი ლ ე ბ ა" (მითითებულია დ. უზნაძის „განწყობის ფსიქოლოგიის ექსპერიმენტული საფუძვლები", გვ. 41—54) და იქვე განმარტავენ, რომ „სიტუაციის შ ე მ ჩ ნ ე ვ ა აქ ნიშნავს იმას, რომ ცდისპირი განიცდის, ანუ ამჩნევს ექსპონირებულ სიდიდეებს".

აქ ორ არასიზუსტესთან გვაქვს საქმე:

1. დ. უზნაძის დასახელებულ შრომაში, სადაც საქმე განწყობის ცნებას ეხება, „სიტუაციის შ ე მ ჩ ნ ე ვ ი ს" შესახებ **არსად არაფერია ნათქვამი.** ყველგან მხოლოდ სიტუაციის ობიექტურ მოცემულობაზე, მის ზემოქმედებაზეა ლაპარაკი: „განწყობის გარკვეული მიმართულებით გამოვლენის აუცილებელ პირობას, გარდა მოთხოვნილებისა, მისი შესატყვისი ს ი ტ უ ა ც ი ი ს არსებობაც წარმოადგენს" (დ. უზნაძე, „განწყობის ფსიქოლოგიის ექსპერიმენტული საფუძველი, გვ. 47).

ავტორების ამ კორექტივით კი გამოდის, რომ საგანწყობო ობიექტების შემჩნევის ფსიქიკური პროცესი უფრო ადრე ჩნდება, ვიდრე განწყობა აღმოცენდებოდეს. საკითხავია, მაშინ რისი მაქნისია განწყობა? ამ შეხედულებას არაფერი აქვს საერთო დ. უზნაძის თეორიასთან. იგი მხოლოდ ამ ავტორთა აზრს წარმოადგენს და მას ჯერჯერობით არავითარი თეორიული ღირებულება არა აქვს.

2. ავტორები შემჩნევის ტერმინის შემოტანით სხვა მხრივაც ამახინჯებენ საქმის ვითარებას, რომელსაც განწყობის ცდებში აქვს ადგილი. საქმე იმაშია, რომ როცა ცდისპირები მოცემული ბურთების უტოლობას ან ტოლობას ადასტურებენ, თურმე ეს შემჩნევა ყოფილა და არა აღქმა. აქამდე კი დასახელებული ორივე ავტორი და, საერთოდ, ყველანი, ვისაც ამ საკითხზე უმუშავნია, თავიანთ შრომებში აღქმის სახელწოდებით აღნიშნავდნენ მას. სრულიად ცხადია, რომ ასეთი ტერმინოლოგიური შენიღბვა იმისა, რასაც ადგილი აქვს განწყობის ცდებში, საქმის ვითარებას სწორად ვერ გამოხატავს, რადგან თუ სუბიექტი გარკვეულ საგანთა მოცემულობას ადასტურებს, იგი აღქმაა. ასე ესმოდა ეს საკითხი მსოფლიოში ყველას, ასე ესმოდა იგი დ. უზნაძესაც და არ არსებობს საფუძველი მის შესაცვლელად. მკითხველი ადვილად შენიშნავს, რომ ავტორების მტკიცებას იმის შესახებ, თითქოს „დ. უზნაძის კონცეპციის მიხედვით განწყობა იქმნება და ფიქსირდება მხოლოდ შემჩნეული გამაღიზიანებლების მიმართ" (გვ. 503), სინამდვილეში არაფერი აქვს საერთო დ. უზნაძის კონცეპციასთან. ავტორები მართალი იქნებოდნენ, რომ ვთქვათ, აქამდე არსებული მონაცემების მიხედვით განწყობა ფიქსირდება მხოლოდ აღქმული გამაღიზიანებლების მიმართო.

ავტორებმა განწყობის აღმოცენების ერთ-ერთ პირობად შემოიტანეს „სიტუაციის შ ე მ ჩ ნ ე ვ ა" იმისათვის, რათა დაემტკიცებინათ შეუძლებლობა შეუმჩნეველი გამაღიზიანებლებით განწყობის აღმოცენებისა და ჩემი ამ ახალი ექსპერიმენტული ფაქტის შეუთავსებლობა დ. უზნაძის განწყობის თეორიასთან, მაგრამ, როგორც ვნახეთ, მათი მტკიცება საქმის ნამდვილ ვითარებას სავსებითაც არ ასახავს.

დოც. ბ. ხაჭაპურიძე

რეპორტაჟი გამოცდებიდან

დადგა ივნისი და გამოცდები დაიწყო. ეს თვე კი ტრადიციულად „ციებ-ცხელების“ თვეა სტუდენტებისათვის.

უნივერსიტეტის დერეფნები ყოველდღიურად სავსეა სტუდენტებით. ხშირად გაიგონებით ცნობისმოყვარეთა შეკითხვებს: „რას აბარებ“? „რა მიიღე!“. და ა. შ.

ჯერ კიდევ დილის 9 საათიც არ იყო, როცა უნივერსიტეტის II კორპუსის შენობაში შევედით. 122-ე აუდიტორიის წინ სტუდენტთა ჯგუფი შევნიშნეთ, ზოგიერთი მათგანი ხმამაღლა კამათობდა, ზოგი კი მერხზე ჩამომჯდარიყო და რვეულში რაღაცას აჩქარებით იწერდა. ეს ახალგაზრდები მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტები არიან. მათი მღელვარება სავსებით გასაგებია: ისინი ხომ პირველად აბარებენ გამოცდას მათემატიკურ ანალიზში.

ზუსტად ათის ნახევარია. იწყება გამოცდა. რამდენიმე სტუდენტი აუდიტორიაში შევიდა. გავიდა გამოცდის გარკვეული დრო. აუდიტორიიდან გაწითლებული და აღელვებული შალვა საბაშვილი გამოვიდა. ამხანაგები მას მჭიდრო რკალად შემოერტყნენ. ყველას აინტერესებს პირველი ნიშანი. ამხანაგებმა შალვას ჩათვლის წიგნაკი გამოსტაცეს.

ხუთი! — წამოიძახა ვილაცამ.

— მე მართალი ვიყავი, როცა შალვას ხუთიანი ვუწინასწარმეტყველე, — სიხარულით სთქვა ერთ-ერთმა მათგანმა. ეს გასაგებიცაა. შალვას ხომ არასოდეს არ გაუცდენია ლექცია-პრაქტიკუმები და ამ სიბეჯითემ შესატყვისი ნაყოფიც გამოიღო. აუდიტორიიდან იაკობ ჩხიკვაძე გამოდის. სახეზე კმაყოფილების ღიმილი დასთამაშებს.

— ოთხიანი, — თქვა მან...

126-ე აუდიტორია. აქ მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის II კურსის სტუდენტები შეგროვილან. გამოცდას მათემატიკურ ანალიზში იბარებს პროფ. პ. ზერაგია. დაფასთან ციალა ბერუაშვილი დგას. პასუხი დამთავრდა. გამომცდელი ციალას პასუხით კმაყოფილია. ჩათვლის წიგნაკში შეფასება „ფრიადი“ იწერება. ციალას არც მისი მეგობარი თამარ წითლაძე ჩამორჩა—მანაც „ფრიადი“ მიიღო. კესო ფურცელაძემ და ნიკოლოზ ყვიმჩიევმა კი „ოთხები“ მიიღეს. დაიწერა დამაკმაყოფილებელი ნიშნებიც.

106-ე აუდიტორიის წინ მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის III კურსის სტუდენტებს მოუყრიათ თავი. ესენი უკვე მესამე წელია, რაც გამოცდებს აბარებენ და I და II-კურსელ ამხანაგებთან შედარებით მშვიდად გამოიყურებიან, თუმცა მათს მშვიდ სახეებზე ოდნავ შესამჩნევ მღელვარებას ვკითხულობთ.

გამოცდები გრძელდება.

გივი გომელაური,
გურამ ესიტაშვილი

სურათებზე: (ზემოთ) მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის II კურსის სტუდენტი ციალა ბერუაშვილი მათემატიკურ ანალიზში გამოცდას აბარებს პროფესორ პ. ზერაგიას. ციალამ უმაღლესი ნიშანი — ფრიადი დაიმსახურა. (ქვემოთ) — დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის გერმანული ენის სპეციალობის III კურსის სტუდენტები (მარცხნიდან მარჯვნივ) — ც. დაუშვილი, ე. გვრიტიშვილი და დ. ვაწაძე გერმანული ენის გამოცდაზე შესვლის წინ.

ფოტოები გ. გომელაურისა

მესხეთის ზეცა

ფოტოეტიუდი ა. ბურჭულაძისა და ჟ. ვაჩიბერიძისა.

სადიპლომო შრომის დაცვა ქალაქ რუსთავში

უჩვეულო მღელვარებით და სიხარულით ველოდით სადიპლომო შრომების დაცვას გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის ეკონომიური გეოგრაფიის სპეციალობის სტუდენტი-დიპლომანტები.

ხუმრობა ხომ არაა! — ეს შრომები ხომ ჩვენი დამოუკიდებელი მუშაობის, უნივერსიტეტში ხუთი წლის განმავლობაში მიღებული თეორიული ცოდნის, დაუვიწყარი სასწავლო თუ საწარმოო პრაქტიკების და საკუთარი ცოდნისა და დაკვირვებების შედეგი იყო. სადიპლომო შრომების კარგად დაცვით უნდა გვესახელებინა ჩვენი კათედრა, ჩვენი აღმზრდელი პროფესორ-მასწავლებლები.

და, აი, დადგა ეს დღეებიც, გავამართლეთ ჩვენი ხელმძღვანელების იმედი და წარმატებით დავიცავით სადიპლომო შრომები; ხოლო ჩვენი ფაკულტეტის საუკეთესო სტუდენტმა — ვაჟა ნეიძემ თავისი სადიპლომო შრომა — „ქ. რუსთავის ეკონომიურ-გეოგრაფიული დახასიათება“, დაიცვა ქალაქ რუსთავში.

რუსთავის საქალაქო კლუბში ეკონომიური გეოგრაფიის კათედრის საჯარო სხდომა შესავალი სიტყვით გახსნა კათედრის გამგემ, პროფ. ლ. კარბელაშვილმა, დაცვას დაესწრნენ უნივერსიტეტის პრორექტორი პროფ. მ. მირიანაშვილი, ეკონომიური გეოგრაფიის კათედრის წევრები, ეკონომიური და ფიზიკური გეოგრაფიის სპეციალობათა დიპლომანტი სტუდენტები, რუსთავის საწარმოთა მუშა-მოსამსახურეები, სპეციალისტები.

დიპლომანტის, ვაჟა ნეიძის შესავალი სიტყვის შემდეგ სიტყვით გამოვიდა რეცენზენტი, დოც. ვ. ბურჯანიძე, რომელმაც დადებითთან ერთად სათანადო შენიშვნებიც გააკეთა წარმოდგენილი სადიპლომო შრომის მიმართ.

განსაკუთრებით დიდი ინტერესი გამოიჩინეს და მრავალფეროვანი და საინტერესო შეკითხვები მისცეს დიპლომანტს ადგილობრივმა დამსწრეებმა. კამათში გამოვიდნენ და დიპლომანტს სათანადო შენიშვნები მისცეს ეკონომიური გეოგრაფიის კათედრის ასპირანტურის კურსდამთავრებულმა ვ. აბულაძემ, რუსთავის სკოლების გეოგრაფიის მასწავლებლებმა: სიჭინავამ, გონაშვილმა, საქალაქო კომიტეტის პროპაგანდა-აგიტაციის განყოფილების გამგის მოადგილემ ა. ათანასოვმა და სხვებმა. მათ მაღალი შეფასება მისცეს ნეიძის სადიპლომო ნაშრომს.

დასასრულ კათედრის გამგემ, პროფ. ლ. კარბელაშვილმა მადლობა გადაუხადა დამსწრე საზოგადოებას, რუსთავის საქალაქო კომიტეტს სადიპლომო შრომის დაცვისადმი ასეთი ინტერესის გამოჩენისათვის. გააცნო მათ დაცვის შედეგი— ფრიადი.

უნდა აღინიშნოს ის სასიხარულო ფაქტი, რომ უნივერსიტეტის რექტორატმა და გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის დეკანატმა არა მარტო მხარი დაუჭირეს ეკონომიური გეოგრაფიის კათედრის ამ ინიციატივას, არამედ, რაც მეტად ფრიად სამახსოვრო მოვლენად რჩება ჩვენს მეხსიერებაში, ეს ისაა, რომ ასეთ დაცვაზე უნივერსიტეტის კედლებს გარეთ დაგვესწრო და პირადად მიიღო აქტიური მონაწილეობა უნივერსიტეტის პრორექტორმა.

გვიან საღამოს სასიამოვნო შთაბეჭდილებებით დავტოვეთ ქ. რუსთავი და თბილისისაკენ გამოვემართეთ.

ლ. შავერდაშვილი,
გეოგრაფ-გეოლოგიის ფაკ. V კურსის სტუდენტი.

გამომცემლობა „ნაკადულმა“ სერიაში — „გამოჩენილ ადამიანთა ცხოვრება“ ახლახან გამოსცა ჩვენი უნივერსიტეტის პროფესორის, დავით გვრიტიშვილის საინტერესო და სასარგებლო მონოგრაფია დიდ ქართველ მეცნიერ ივანე ჯავახიშვილზე — „ქართლის ცხოვრების მესაიდუმლე“.

მონოგრაფია შედგება შემდეგ თავებისაგან—1. მშობლები, ბავშვობა და ყრმობა, გიმნაზიის წლები. 2. ივანე ჯავახიშვილი რუსეთში. 3. ივ. ჯავახიშვილის მეცნიერული მემკვიდრეობა; 4. ივანე ჯავახიშვილის საზოგადოებრივი მოღვაწეობა.

პროფესორ დავით გვრიტიშვილის მონოგრაფია დაწერილია დიდი სიყვარულით. ცოცხალი, სადა ქართულით, იგი თავიდან ბოლომდე შეუნელებელი ინტერესით იკითხება და ძვირფასი საჩუქარია ქართველი მკითხველისათვის.

წიგნის რედაქტორია კ. გრიგოლია, მხატვარი — ო. ჯიმკარიანი; წიგნი შეიცავს 9 ნაბეჭდ თაბახს; ტირაჟი 5 000, ფასი 3 მანეთი და 60 კაპ.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ გამომცემლობა „ნაკადული“ „გამოჩენილი ადამიანთა ცხოვრების“ სერიის გამოცემით დიდად სასარგებლო საქმეს აკეთებს.

რედაქტორი **ირ. ვეზაპიძე**

რედაქციის მისამართი: ქ. თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი, № 1. ტელეფონი 2—88—84

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობის სტამბა, ი. ჭავჭავაძის გამზირი, № 1. ტირაჟი 1 000, უე 02888